

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 30824082-610 - 16472563
Konu : Yazılı Soru Önergeleri

14 Ağustos 2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:
-Dosya (1 Takım)

7/60603 GK 111
7/60605-60606 GK 111
7/60526 GK 112
7/61044-61046 GK 117
7/61068 GK 117
7/61050 GK 117
7/61167 GK 117
7/61170-61171 GK 117
7/61643 GK 119
7/61816 GK 125
7/61818 GK 125

MUĞLA MİLLETVEKİLİ
SAYIN DOÇ. DR. SELÇUK ÖZDAĞ'IN
TBMM 7/41171 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR

SORULAR

Sağlıklı bir çevrede yaşamak Anayasa'nın 56 'ncı maddesi ile güvence altına alınmış temel bir haktır. Ancak ülkemizde özellikle bazı il, ilçe, belde ve köylerde; katı atık bertaraf tesisleri, kanalizasyon arıtma sistemleri, evsel (mutfak) atık su arıtma tesisleri ve yağmur suyu drenaj altyapısının yeterli olmadığına ilişkin ciddi iddialar bulunmaktadır.

Bu durumun; yer altı ve yer üstü su kaynaklarının kirlenmesine, tarım alanlarının zarar görmesine, deniz ve göllerde kirlilik artışına, halk sağlığı risklerine ve uzun vadede ekosistem tahribatına yol açtığı ifade edilmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- Türkiye genelinde; Büyükşehir, il, ilçe, belde belediyeleri ile köy yerleşimleri dahil olmak üzere toplam kaç yerleşim birimi bulunmaktadır?
- 2- Bu yerleşim birimlerinin kaçında;
 - a) Düzenli depolama veya entegre katı atık bertaraf tesisi,
 - b) Kanalizasyon şebekesi,
 - c) Atık su arıtma tesisi (evsel / mutfak suyu dahil),
 - d) Ayrı sistem yağmur suyu drenaj altyapısı bulunmaktadır?
- 3- Bu altyapı ve tesislerin bulunmadığı yerleşim birimlerinin sayısı kaçtır? İl bazında dağılımı nedir?
- 4- Tesis bulunmayan yerleşim yerlerinde oluşan katı atık ve atık suların bertarafı hangi yöntemlerle sağlanmaktadır?
- 5- Son 10 yıl içinde;
 - Arıtmasız deşarj,
 - Vahşi depolama,
 - Dere, göl veya denizlere atık boşaltımı nedeniyle tespit edilen çevre ihlallerinin sayısı kaçtır? Uygulanan idari yaptırımlar nelerdir?
- 6- Avrupa Birliği çevre müktesebatı ve uluslararası yükümlülükler çerçevesinde, Türkiye'nin atık su arıtma ve katı atık altyapısı bakımından uyum oranı yüzde kaçtır?

CEVAPLAR

08/01/2006 tarihli ve 26047 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kentsel Atıksu Arıtımı Yönetmeliği Avrupa Birliği (AB)'nin 91/271/EEC sayılı Kentsel Atıksu Arıtımı Direktifi ile %100 uyumludur. Direktif 2024 yılında revize edilerek 2024/3019 sayılı direktif olarak yeniden yayımlanmış olup, revize direktifin üye ülkeler için son uyumlaştırma tarihi Temmuz 2027 olarak belirlenmiştir. Ülkemizde atık yönetimine ilişkin mevzuatın AB mevzuatının yenilenen direktifine en kısa sürede uyumlu hale gelebilmesi için hazırlık çalışmalarına başlanmıştır.

Bununla birlikte, ülkemizde Avrupa Birliği müktesebatına uyum çalışmaları sürdürülmekte olup, atık yönetimine dair mevzuat Avrupa Birliği (AB) mevzuatı ile uyumlaştırılmıştır. AB mevzuatında revize olması durumunda da ülke şartlarına uygun olacak şekilde güncelleme çalışmaları yürütülmektedir.

Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı (TÜİK) verilerine göre, Türkiye genelinde büyükşehir, il, ilçe ve belde belediyeler dahil olmak üzere 1407 belediye mevcuttur.

2026 yılı ilk çeyreği itibarıyla Türkiye'de 97 adet düzenli depolama tesisi bulunmaktadır. Bu tesisler ile Türkiye nüfusunun %96,1'ine hizmet verilmektedir. 1267 adet atıksu arıtma tesisi ile belediye nüfusunun %91,2'sine atık su arıtma hizmeti verilmektedir. Tesis bulunmayan yerleşim yerlerinde oluşan katı atık ve atık sular doğrudan alıcı ortama deşarj edilmektedir.

Ayrıca, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu hükümlerine göre katı atıkların toplanması ve taşınması ilçe belediyelerinin, geri kazanılması ve nihai bertarafına ilişkin yükümlülük, yetki ve sorumluluklar büyükşehir belediyelerinde bulunmaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun ilgili maddeleri ile atıkların toplanması, taşınması, geri kazanılması ve nihai bertarafına ilişkin yükümlülük, yetki ve sorumluluklar Belediyelere verilmiştir. Belediyeler ilgili mevzuat gereği bu tesisleri kurmak ve işletmekle yükümlüdür. Mevcut durumda Ağrı, Artvin, Batman, Diyarbakır, Kars, Muş, Şırnak ve Tunceli illerinde düzenli depolama tesisi bulunmamakta olup, bu illerde tesis kurulmasına dair çalışmalar belediye / birlikler marifetiyle yürütülmektedir.

Çevre kirliliğinin önlenmesi ve çevre kalitesinin korunması amacıyla ülke çapında 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanuna istinaden çıkarılan mevzuatlar kapsamında Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatında görevli denetim personeli tarafından ani, birleşik ve şikâyet üzerine denetimler yapılmaktadır. Çevre Kanunu'na aykırı faaliyet gösteren ve çevre kirliliğe sebebiyet verenlere 2872 sayılı Çevre Kanunu ilgili maddelerince idari yaptırım uygulanmakta ayrıca çevre kirliliğine sebebiyet verenler hakkında Cumhuriyet Savcılıklarına suç duyurusunda bulunmaktadır.

Bakanlığımızca e-denetim sistemi verilerine göre 01.01.2016 tarihinden günümüze kadar gerçekleşen atık konulu çevre denetimi sonucunda 7.747 adet uygunsuzluğa 4.051.835.641,38 TL idari yaptırım uygulanmış olup, 434 adet tesisin faaliyeti durdurulmuştur. Su konulu çevre denetimi sonucunda 4.352 adet uygunsuzluğa 1.671.037.837,00 TL idari yaptırım uygulanmış olup, 148 adet tesisin faaliyeti durdurulmuştur.